

УДК 657.221:005/631

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБЛІКОВИМИ ПРОЦЕСАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

IMPROVING THE MANAGEMENT SYSTEM OF ACCOUNTING PROCESSES OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE

ФОМЕНКО Д.О., ПУГЛЮ Ю.О., студентки*
Харківський національний технічний університет
сізьького господарства імені Петра Василенка

Успішна діяльність будь-якої організації залежить від багатьох факторів, серед яких один з найважливіших — система управління. Вона виступає, як засіб забезпечення належного рівня якості продукції та послуг, стимулювання конкурентоспроможності підприємств та їхнього інноваційного потенціалу. У статті розкриваються науково-методичні підходи щодо удосконалення системи управління обліковими процесами, як основи аналітичної роботи та галузевого моніторингу виробничої діяльності сізьькогогосподарських підприємств.

Ключові слова: стратегічне управління, стратегічний менеджмент, обліково-інформаційне забезпечення, сізьькогогосподарське підприємство.

The successful operation of any company is the most diverse, and the average one of the most important - the management system. We study how a tool designed for self-use stimulates the competitiveness of enterprises and their other innovative potentials. In the article scientifically-methodical approaches open up in relation to the improvement of control system by registration processes, as bases of analytical work and branch monitoring of productive activity of agricultural enterprises.

Key words: strategic management, strategic management, accounting and information support, agricultural enterprise.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Важливим аспектом діяльності сучасних сізьькогогосподарських підприємств України варто вважати гарантування стабільності з цілком довготривалого перебування на ринку, запобігати загрозам бізнесу з метою уникнення ризику банкрутства, створення сприятливої ситуації з дотриманням потенційних параметрів успіху для гарантування перспектив розвитку аграрних формувань. В провідних країнах світу аграрні підприємства, як інструмент для досягнення вказаних цілей, використовують систему стратегічного управління, якому необхідний відповідний обліково-інформаційний супровід. Концептуальною основою стрімкого розвитку облікових та моніторингових процесів у сфері аграрної економіки в сучасних умовах є переосмислення пріоритетів управлінської діяльності. Менеджмент сьогодні перебуває у стрімкому економічному потоці, що потребує надання оперативної, релевантної та якісної інформації. Основним пріоритетом менеджменту в системі обліку та аудиту аграрних формувань є орієнтація на досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства та забезпечення сучасних принципів облікової діяльності (безперервності, економічності, науковості, оперативності, оптимальності) в процесі довгострокового знаходження на ринку. Облікова система підприємства безумовно повинна враховувати ці потреби сьогодення, оскільки облік і аудит є інформаційним фундаментом менеджменту [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасної літератури з приводу обліково-інформаційного забезпечення стратегічного управління аграрних підприємств

* Науковий керівник – Нагаєв В.М., д.п.н., професор

Україні, показує недостатню кількість порад щодо, розвитку стратегічного менеджменту в управлінні бізнесом. Удосконаленням певних аспектів облікового забезпечення стратегічного менеджменту займалися, у своїх наукових роботах, такі вчені сьогодення: Джон Блейк, Оріол Амаат, Роберт Каплан, Девід Нортон, К. Друрі, Дж.С. Мілль, Дж.Мак Куллол, М. Туган-Барановський, М. Портер, Ф. Котлер та інших.

Формування цілей статті. Метою статті є обґрунтування теоретичних і методичних заходів з підвищення ефективності системи управління обліковими процесами в умовах функціонування сільськогосподарських підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна практика діяльності підприємств агропромислового комплексу України свідчить про наявність спектру обставин, які знижують ефективність прийняття управлінських рішень стратегічного характеру [3]:

- 1) недосконалість методик формування стратегічно важливої інформації;
- 2) необґрунтованість динаміки співвідношення обсягів необхідної та достатньої інформації;
- 3) відсутність раціональних локальних критеріїв відбору потрібної інформації із загального обсягу даних;
- 4) концептуальна відмінність класифікаційних ознак інформації, необхідних для типових звітів і потреб управління;
- 5) несвоєчасність складання та подання звітів. Значна частина проблем і недоліків інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень стратегічного характеру зумовлена недосконалістю наявної структури інформаційної бази сільськогосподарських підприємств, типова модель формування якої зводиться лише до формальної консолідації інформації з двох джерел: облікового і поза облікового.

Основні джерела обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарського підприємства можна об'єднати у 3 групи:

- 1) фінансовий облік і звітність;
- 2) управлінський облік і звітність;
- 3) результати моніторингу бізнес-середовища.

Оскільки стратегічний менеджмент сільськогосподарських підприємств використовує значну питому вагу саме облікової інформації, при формуванні параметрів його обліково-інформаційного забезпечення доцільно застосовувати елементи чинного законодавства України у сфері обліку, зокрема стосовно принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності:

- 1) стаття 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5];
- 2) стаття 18 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7].

Закордонні вчені Джон Блейк та Оріол Амаат вважають, що переважно стратегічні рішення характеризуються довгостроковою сутністю, значним чином впливають на всі сфери життєдіяльності підприємства і, як правило, мають зовнішню спрямованість, часто не володіючи внутрішньою складовою [2]. Дане твердження розділяють й професори Гарвардської школи бізнесу Роберт Каплан, Девід Нортон, вони вважають, що стратегічні пріоритети обліку були розроблені передусім для підтримки загальної конкурентної стратегії підприємства шляхом використання інформаційної технології для більш досконалого обліку собівартості продуктів і послуг [6]. Необхідність формування облікової інформації стратегічного спрямування на думку К. Друрі зумовлена теоретичним обґрунтуванням і практичним застосуванням у 70-х роках ХХ століття концептуальних основ стратегічного менеджменту, особливістю якого є «досягнення стійких конкурентних переваг» [4, с. 25].

Стрімкий рівень розвитку технологій і загострення конкуренції як на вітчизняному, так і на світовому ринках змушують менеджмент підприємств здійснювати моніторинг повного спектра характеристик виробництва і збуту власної продукції (собівартість, якість, ціна, асортимент та

інші), звертаючи не останню увагу на сприйнятті цінності товару для споживача. З цієї точки зору доцільно наголосити на багатоаспектності досліджень економічної сутності категорії «цінність» з точки зору облікових процесів, яку свого часу здійснювали Дж.С. Мілль і Дж.Мак Куллола (з позицій теорії затрат виробництва), М. Туган-Барановський (в аспекті граничної корисності товару), М. Портер (з погляду ланцюжка створення вартості), Ф. Котлер (у контексті споживчої цінності) [8]. З позицій системного підходу обліково-інформаційного забезпечення стратегічного управління сільськогосподарського виробництва найбільш прийнятним є підхід американського економіста, професора Гарвардської бізнес-школи Майкла Юджина Портера, який у 1985 році сформулював концепцію визначення цінності товару (ланцюжка цінностей) з двох позицій: задоволення потреб споживача й оцінки процесу створення вартості [8, с. 109]. На наш погляд, система управління обліковими процесами має враховувати зазначені вище концептуальні основи і в сучасних умовах забезпечувати реалізацію принципів адміністративного та функціонального менеджменту.

Висновки. Концептуальною основою проектування дієвої системи управління обліковими процесами в аграрних формуваннях є її орієнтація на досягнення стратегічних цілей підприємства та забезпечення сучасних принципів облікової діяльності (безперервності, економічності, науковості, оперативності, оптимальності) в процесі довгострокового знаходження на ринку. Облікова система підприємства повинна враховувати ці принципи, оскільки облік і аудит є інформаційним фундаментом менеджменту. Концепція ефективної системи управління повинна повинна використовувати ефект синергії управлінських функцій та базових принципів облікової діяльності.

Основним пріоритетом системи управління обліковими процесами в сільськогосподарському підприємстві на сьогодні є створення ефективної системи контролінгу виробничої діяльності, що має включати: фінансовий облік, управлінський облік та бізнес-аудит.

Література.

1. Бессєдін М. О., Нагаєв В. М. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): Підручник. К.: ЦУЛ, 2005. 496 с.
2. Блейк Д. Європейський бухгалтерський облік: [Довідник] / Переклад з англ. В.Н. Єгоров. - М.: Інформаційно-видавничий дім «Філін», 1997. 396 с.
3. Бруханський Р.Ф. Адаптація облікової системи сільськогосподарського підприємства до вимог стратегічного менеджменту [Електронний ресурс] / ВРУ. Режим доступу: <http://magazine.faa.org.ua/adaptaciya-oblikovoi-sistemi-silskogospodarskogo-pidpriemstva-do-vimog-strategichnogo-menedzhmentu.html>.
4. Друрі К. Управлінський і виробничий облік: [Підручник] / Переклад. с. англ. / К. Друрі. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. 1071 с.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. в редакції від 14.01.2012 р. [Електронний ресурс] / ВРУ. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Каплан Р.С. Збалансована система показників: Від стратегії до дії / Переклад. з англ. - [2-ге вид., Испр. і доп.]. М.: ЗАТ «Олімп-Бізнес», 2004. 320 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» в редакції від 10.01.2012 р. [Електронний ресурс] / ВРУ. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>.
8. Портер М. Конкуренція / Переклад з англ. М.: Видавничий дім «Вільямс», 2005. 608 с.

